

Jak vojska SS (ne)zaplavila berlínské metro

28.08 2017 14:53, Redakce, Nezařazené

Je to jeden z nejznámějších příběhů zničení dopravní infrastruktury v průběhu druhé světové války. Vojska SS zoufale bránící Berlín ničí jeden z tunelů berlínského S-Bahnu, a záměrně tak posílají na smrt tisíce lidí, kteří v tunelech hledají úkryt před dotírajícími sovětskými vojsky. Voda se z S-Bahnu rychle přelívá skrze spojovací průchod do sítě metra a ničí i jeho infrastrukturu. Odehrál se však příběh skutečně takto?

Jedna z prvních teorií spojená s poškozením tunelu berlínského S-Bahnu vznikla záhy po skončení tohoto konfliktu. Stěna tunelu vedená pod řekou Spree měla být poškozena díky troskám mostu Ebertbrücke, který byl vyhozen do povětří, aby byl znesnadněn průnik valící se fronty. Po výbuchu se do tunelu měly nahrnout obrovské masy vody, před nimiž nebylo úniku. Takovýto scénář byl předložen veřejnosti i ve filmu „Rotatiton“, který byl v Německu natočen již v roce 1948, nebo ve filmu „Der letzte Akt“ z roku 1955. Přitom již v té době bylo zřejmé, že trosky mostu způsobily jen drobné poškození tunelu, které by samo o sobě k protržení stěny tunelu nepostačovalo.

Další z teorií pracovala s tím, že tunel poškodila postupující sovětská vojska, která tak měla učinit záměrně, aby vyhnala z podzemních prostor zuřivě se bránící Němce. Tato verze se však zdá velmi nepravděpodobná, protože poškození tunelu vyžadovalo kromě dlouhých příprav také výbornou znalost prostředí.

Jeví se proto jako nejpravděpodobnější, že k zatopení S-Bahnu, a tím i metra, přistoupila skutečně samotná německá vojska. Odstřel byl s největší pravděpodobností proveden v souvislosti se snahou zničit most nadzemní dráhy, která nad tunelem taktéž vedla. V archivních materiálech přitom vůbec není doloženo, kdy mělo k zaplavení S-Bahnu a metra dojít (kdy se tedy uskutečnil samotný odstřel, nejčastěji se uvádí datum 2. 5. 1945, nicméně není spolehlivě doloženo) a neví se ani, kdo měl osudné odpálení stěny tunelu provést. S oblibou se uvádí, že šlo o vojska SS. To souvisí především s určitou nevyrovnaností samotných Němců s touto kapitolou svých dějin, v níž jsou zpravidla vojáci SS vykreslováni coby fanatičtí nacisté zodpovědní za většinu špatností odehrávajících se za války, zatímco vojáci Wehrmachtu měli vést jen obyčejnou válku „podle pravidel“. Ve skutečnosti se však i řadoví vojáci Wehrmachtu podíleli velmi aktivně na ničení infrastruktury dle stanovených rozkazů, takže je možné, že odpal tunelu provedly oddíly řadového vojska.

Likvidace tunelu a mostu nadzemní dráhy byla zřejmě řízená a bezprostředně po protržení stěny tunelu nedošlo k obrovské přílivové vlně, před níž nebylo úniku, jak je někdy ve válečných filmech i dokumentech popisováno. K zaplavování tunelu S-Bahnu docházelo pozvolna, a pokud byli v tunelech schovaní lidé, neměli mít problém – v případě, že nebyli zraněni – problém včas před vodou uniknout.

To platí i pro zaplavení metra, kam se voda dostala skrze průchod ve stanici Bahnhof Friedrichstraße. Postupně voda zaplavila 19,8 km tratí metra z celkových 63,3 km. Celkem tedy byla postižena zhruba čtvrtina sítě metra.

Na pravdě se nezakládají údaje o velkém množství obětí, které mělo zaplavení tunelů S-Bahnu a metra přinést. Ve skutečnosti bylo po skončení bojů vytaženo z tunelů jen okolo 200 mrtvol, z nichž se však většina neutopila. Metro i S-Bahn totiž sloužily jako místa pro úkryt zraněných, kteří zde nezřídka svým zraněním podlehli a jejich těla zůstala ponechána svému osudu. Voda pak opuštěná těla pouze odnesla.

Důvody, které vedly k zatopení tunelů berlínských podzemních drah, se tedy dodnes nepodařilo spolehlivě vypátrat, natož ověřit. Veškeré informace, které jsou v tomto směru publikovány, jsou pouhými domněnkami a stále není možné vypátrat konkrétního viníka.

Libor Hinčica

Url: Jak vojska SS (ne)zaplavila berlínské metro